

Správa o vývoji pohľadávok Sociálnej poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam

Sociálna poisťovňa na každé zasadnutie Dozornej rady Sociálnej poisťovne predkladá informáciu o vývoji pohľadávok Sociálnej poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam od roku 2006. Napriek všetkým opatreniam zo strany vlády Slovenskej republiky, ktoré boli vykonané doteraz voči zdravotníckym zariadeniam, pohľadávky Sociálnej poisťovne mesačne narastajú.

Celkový objem pohľadávok Sociálnej poisťovne na neuhradenom poistnom voči sledovaným zdravotníckym zariadeniam v pôsobnosti MZ SR a transformovaným zdravotníckym zariadeniam, dosiahol k 30. júnu 2020 výšku 168 668,9 tis. Eur. Objem pohľadávok evidovaný k 30. júnu 2020 v porovnaní s objemom pohľadávok k 31. decembru 2019 zaznamenal pokles o 73 885,4 tis. Eur. Pokles bol spôsobený postúpením pohľadávok Sociálnej poisťovne na spoločnosť Debitum, a.s. začiatkom roka 2020 vo výške 123 177,6 tis. Eur, za odplatu vo výške 109 330,7 tis. Eur.

Vývoj pohľadávok voči zdravotníckym zariadeniam je uvedený v prílohách č. 1 a č. 2.

Pohľadávky voči zdravotníckym zariadeniam v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky dosiahli k 30. júnu 2020 výšku 154 770,0 tis. Eur, čo predstavuje 91,8 % z celkového objemu pohľadávok voči všetkým sledovaným zdravotníckym zariadeniam. V porovnaní s predchádzajúcim mesiacom sa pohľadávky voči týmto zdravotníckym zariadeniam zvýšili o 14 449,2 tis. Eur. Nárast pohľadávok z titulu neplatenia mesačných odvodov v súčasnosti eviduje Sociálna poisťovňa pri nasledovných 10-tich zdravotníckych zariadeniach v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky:

1. Univerzitná nemocnica Bratislava,
2. Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice,
3. Univerzitná nemocnica Martin,
4. Fakultná nemocnica J. A. Reimana Prešov,
5. Fakultná nemocnica Trnava,
6. Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica,
7. Národný ústav detských chorôb Bratislava,
8. Fakultná nemocnica Žilina,
9. Detská fakultná nemocnica Košice,
10. Národná transfúzna služba SR, Bratislava.

Pohľadávky voči transformovaným zdravotníckym zariadeniam dosiahli k 30. júnu 2020 výšku 13 898,9 tis. Eur, čo predstavuje 8,2 % z celkového objemu pohľadávok voči všetkým sledovaným zdravotníckym zariadeniam. V porovnaní s predchádzajúcim mesiacom sa pohľadávky voči týmto zdravotníckym zariadeniam zvýšili o 938,8 tis. Eur. Nárast pohľadávok z titulu neplatenia mesačných odvodov v súčasnosti eviduje Sociálna poisťovňa pri nasledovných 7-mich transformovaných zdravotníckych zariadeniach:

1. Nemocnica s poliklinikou Prievidza so sídlom v Bojniciach,
2. Nemocnica s poliklinikou v Považskej Bystrici,
3. Nemocnica s poliklinikou Myjava,
4. Nemocnica s poliklinikou Nové Mesto nad Váhom, n.o.,
5. Nemocnica s poliklinikou Ilava, n.o.,
6. Všeobecná nemocnica s poliklinikou, n.o., Veľký Krtíš
7. Sanatórium Tatranská Kotlina, n.o.

Vývoj pohľadávok voči zdravotníckym zariadeniam je uvedený v Prílohe č. 1. Stav pohľadávok podľa jednotlivých zdravotníckych zariadení je uvedený v Prílohe č. 2. K uvedenému stavu pohľadávok je nevyhnutné ešte pripočítať penále.

Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 425/2017 zo dňa 13. septembra 2017 bol schválený materiál „Konceptia oddĺženia zdravotníckych zariadení“, v ktorom vláda Slovenskej republiky uložila ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v spolupráci s ministrom zdravotníctva Slovenskej republiky a generálnym riaditeľom Sociálnej poisťovne, zabezpečiť postúpenie pohľadávok Sociálnej poisťovne po lehote splatnosti na z úrovne MF SR určenú spoločnosť v 100 % vlastníctve štátu (Debitum a. s.) za podmienok uvedených v koncepcii oddĺženia. K 31. decembru 2017 evidovala Sociálna poisťovňa pohľadávky na poistnom vo výške 255 875 tis. Eur.

Sociálna poisťovňa v roku 2018 (I. etapa oddĺženia) postúpila pohľadávky spoločnosti Debitum a. s. na poistnom vo výške 198 278 tis. Eur a na penále vo výške 156 612 tis. Eur. Dňom 2. januára 2020 postúpila Sociálna poisťovňa (II. etapa oddĺženia) pohľadávky na poistnom spoločnosti Debitum a. s. vo výške 123 177,6 tis. Eur a pohľadávky na penále vo výške 45 794,4 tis. Eur.

Účelom Konceptie oddĺženia zdravotníckych zariadení, ktorej autorom je Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, bola postupná eliminácia ich zadlžovania a zamedzenie generovania záväzkov po ich splatnosti.

Po prvej etape postúpenia pohľadávok na poistnom pribudli k neplatičom poistného na sociálne poistenie i nemocnice, ktoré do oddĺženia plnili svoje odvodové povinnosti riadne a včas. Ide o Univerzitnú nemocnicu Martin a Fakultnú nemocnicu J. A. Reimana Prešov, čoho dôsledkom bolo, že sa mezimesačný nárast pohľadávok Sociálnej poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam v období po postúpení (oddĺžení) zvýšil.

Spolu k 31. decembru 2019 evidovala Sociálna poisťovňa pohľadávky na poistnom vo výške 242 554 tis. Eur. Postúpením pohľadávok v roku 2020 na poistnom došlo síce k ich jednorazovému poklesu, avšak nezastavil sa ich nárast z dôvodu neplatenia bežného poistného.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený priemerný mesačný nárast pohľadávok Sociálnej poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam od roku 2015 do 30.6.2020. Porovnaním priemerného mesačného nárastu v prvom polroku 2020 s priemerným mesačným nárastom v roku 2015 je evidentné, že priemerný mesačný nárast pohľadávok sa takmer strojnásobil.

rok	priemerný mesačný nárast pohľadávok v tis. eur
2015	2 775,8
2016	3 425,4
2017	5 097,9
2018	7 577,0
2019	7 836,0
1. polrok 2020	8 215,3

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že realizované procesy vyplývajúce z Koncepcie oddĺženia zdravotníckych zariadení nepriniesli z pohľadu Sociálnej poisťovne očakávané výsledky. Naopak, zvýšil sa počet zdravotníckych zariadení neplniacich si zákonné odvodové povinnosti. Podľa vedomostí, ktoré Sociálna poisťovňa získala pri výmene skúseností s inštitúciami sociálneho zabezpečenia krajín V4 v oblasti plnenia povinností zo strany subjektov poskytujúcich zdravotnú starostlivosť, je neplatenie poistného ojedinelým fenoménom charakteristickým len pre SR. Ostatné krajiny V4 a samozrejme aj ďalšie okolité krajiny EÚ, potvrdili nulovú toleranciu štátu k porušovaniu zákona vo sfére plnenia odvodových povinností.

Sociálna poisťovňa je pravdepodobne jedinou inštitúciou v Slovenskej republike, ktorá sa neustále zaoberá dlhmi zdravotníckych zariadení. V podstate od deväťdesiatych rokov minulého storočia je nútená realizovať opatrenia vlády Slovenskej republiky, ktoré len krátkodobo znížili záväzky zdravotníckych zariadení. Preto tieto opatrenia nemožno považovať za systémové, nakoľko nepôsobia vo sfére prevencie nárastu pohľadávok Sociálnej poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam a nenútiť niektoré zdravotnícke zariadenia uvedené v prílohe č. 2 plniť odvodové povinnosti tak, ako ich musia plniť respektíve plnia iné zdravotnícke zariadenia a iní odvádzatelia. V súčasnosti štátom tolerovaný právny stav vo veci pohľadávok niektorých zdravotníckych zariadení voči Sociálnej poisťovni je nevhodný, zakladá nevyvážené a nerovnaké podmienky medzi jednotlivými zdravotníckymi zariadeniami, pretože v SR je 127 bežných, základných zdravotníckych zariadení rôznej veľkosti, zamerania, formy, typu a zriaďovateľa (štát, VÚC, mestá, s. r. o., a. s., n. o.) a z nich 18 zdravotníckych zariadení vytvára permanentne dlžoby (príloha č. 2) v súčasnej hodnote 168,669 mil. Eur na poistnom, 5 zdravotníckych zariadení občasné dlžoby v súčasnej hodnote 2,9 mil. Eur a na druhej strane je 104 zdravotníckych zariadení, ktoré si svoje zákonné odvodové povinnosti plnia riadne a včas tzn. Sociálna poisťovňa voči nim neeviduje žiadnu pohľadávku.

Po zhodnotení opatrení uplatnených štátom na zamedzenie zadlžovania zdravotníckych zariadení v minulých obdobiach môžeme konštatovať, že išlo o riešenia, ktoré nezabezpečili, aby zdravotnícke zariadenia dodržiavali rozpočtovú disciplínu a opätovne nekumulovali dlhy, ktoré sa pre svoj objem stávajú nesplateľné. Sociálna poisťovňa má jediné východisko na riešenie tejto situácie a to po odpadnutí zákonných prekážok (31.12.2020) pristúpiť k vymáhaniu pohľadávok, čo je aj definované v návrhu uznesenia vlády SR.